

הדרשה השבועית

הרב אפרים כחלון שליט"א

שיחות מוסר ודרשות
על סדר פרשיות השבוע

פרשת

חוקת

הוצאת ארגון "בעזרת השם"

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשְׁת חֻקֵּת

פְּרִשְׁת חֻקֵּת

הַנְּסִיִּים שֶׁבַּטְבֵּעַ וְהַטְבֵּעַ שֶׁבַּנְּסִיִּים

הַתְּלֻנָּה עַל הַמֶּן

אַחַד מֵעֲשָׂר הַנְּסִיִּוֹת שֶׁנִּסּוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּמִּדְבָּר (אֲבוֹת דְּרַבִּי נֶתַן פָּרַק לַח הַלֶּכֶה א), מְזַכֵּר בְּפִרְשְׁתָנוּ.

הָעַם מִתְלוֹנֵן, וְכַמְאֵמֶר הַכְּתוּב "וַיִּדְבֵּר הָעַם בְּאַלְקִים וּבַמִּשָּׁה לְמָה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לָמוֹת בַּמִּדְבָּר כִּי אֵין לָחֵם וְאֵין מַיִם וְנִפְשָׁנוּ קָצָה בְּלָחֵם הַקְּלֵקֵל" (בַּמִּדְבָּר כֹּא, ה). "בְּלָחֵם הַקְּלֵקֵל" - הֵם הִתְכַּוְּנוּ לַמֶּן שֶׁהָיָה לָחֵם מִן הַשָּׁמַיִם (עֵין שְׁמוֹת טו, ד), וְהָיוּ בּוֹ כַּמָּה וְכַמָּה טַעֲמִים מִיְחָדִים וְנִפְלְאִים (עֵין בְּיוֹמָא דַּף עַה עֲמוּד א, וּבִזְהַר פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח דַּף סג עֲמוּד א).

בְּכֻלָּל הַתְּלֻנָּה, הֵם מִתְלוֹנְנִים עַל חֶסֶד ה' שֶׁגָּרַם לָהֶם שְׁלֵא יִצְטָרְכוּ לְלֶכֶת מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וּלְהִתְפַּנּוֹת, וְלִכֵּן הָיָה הַמֶּן נִבְלָע בְּאַבְרָיִם (יוֹמָא דַּף עַה עֲמוּד ב), וְהֵם מִתְאוֹנְנִים עַל זֶה וְאוֹמְרִים: 'עֲתִיד הַמֶּן שְׁיִתְפַּח בְּמַעֲיוֹנוֹ' (רש"י בַּמִּדְבָּר פָּרַק כֹּא פְּסוּק ה).

הַעֲנֵשׁ

וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹעֵס עֲלֵיהֶם: "וַיִּשְׁלַח ה' בְּעַם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים וַיִּנְשְׁכוּ אֶת הָעַם וַיָּמָת עִם רַב מִיִּשְׂרָאֵל" (בַּמִּדְבָּר כֹּא,

הַנְּסִים שֶׁבִּטְבַּע וְהַטְּבַע שֶׁבַּנְּסִים

1, הָעֲנֵשׁ הָיָה מְדָה כְּנֶגֶד מְדָה כִּכְל הַנְּהִיגוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (מִסְכַּת כֹּלָה רַבְתֵּי פָּרָק א הִלְכָה יג), יָבֵא הַנְּחֹשׁ שֶׁהַתְּקַלֵּל שֶׁכָּל הַטְּעָמִים שִׁיטְעָם יִהְיוּ בְּטַעַם עֶפֶר (בְּרֵאשִׁית ג, יד) וְלֹא הַתְּלוּנָה, וַיִּפְרַע מִהַמְּתְלוּנָיִם עַל הַמֶּן שִׁישׁ בּוֹ אֵת כָּל הַטְּעָמִים (תְּרַגּוּם יוֹנָתָן בֶּן עֲזִיָּאל פְּרֻשַׁת חֻקַּת פָּרָק כֹּא פְּסוּק ו, וְעִינַן בְּאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ פְּרֻשַׁת חֻקַּת פָּרָק כֹּא פְּסוּק ו).

הַרְבֵּה פְּעָמִים הָאָדָם מְתְלוּנָה עַל הַמַּצָּב שֶׁלוֹ, וּמִסְכָּן מִי שֶׁשׂוֹאֵל אוֹתוֹ "מָה שְׁלוּמְךָ?", כִּי אַז הוּא מִתְחִיל לְסַפֵּר לוֹ אֵת כָּל הַצָּרוֹת וְהַבְּעוּיֹת שִׁישׁ לוֹ, מִהַצָּפָרָן הַחוֹדְרָנִית, וְעַד הַמְּרִיבוֹת שֶׁהוּא רַב עִם אִשְׁתּוֹ... וּבְמִקּוֹם שִׁישִׁים לֵב כַּמָּה דְּבָרִים טוֹבִים יֵשׁ לוֹ, הוּא לֹא שֵׁם לֵב. זֶה הָיָה הַמַּצָּב שֶׁל דוֹר הַמְּדַבֵּר, שֶׁבָּחֲרוּ לְהַתְּלוּנָה עַל הַמֶּן בְּמִקּוֹם לְהִנּוֹת מִמֶּנּוּ, וְשָׁלַח לָהֶם ה' אֵת הַנְּחֹשִׁים הַשְּׂרָפִים שִׁילְמָדוּ אוֹתָם מִדַּת דֶּרֶךְ אֲרִי, שֶׁלֹּא לְהַתְּלוּנָה עַל מַעֲשֵׂי ה'.

"וַיָּבֵא הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ חֲטָאנוּ כִּי דִבַּרְנוּ בַּה' וּבָךְ הַתְּפַלֵּל אֶל ה'" (בְּמִדְבָר כֹּא, ז). עִם יִשְׂרָאֵל חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה (חֻלְקִית, עִינַן בְּדַבְרֵי הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ בְּמִדְבָר פָּרָק כֹּא פְּסוּק ח), וּמֹשֶׁה רִבְּנוּ כְּדָרְכּוֹ בַּקֹּדֶשׁ מִתְּפַלֵּל לְהַצִּילָתָם (בְּמִדְבָר כֹּא, ז), וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבִיא לוֹ פְּתוּרָה: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לָךְ שָׂרָף וְשִׂים אוֹתוֹ עַל נֶס וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּף וְרָאָה אוֹתוֹ וְחָי. וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחֹשׁ נְחֹשֶׁת וַיִּשְׁמְהוּ עַל הַנֶּס וְהָיָה אִם נִשְׂף הַנְּחֹשׁ אֵת אִישׁ וְהִבִּיט אֶל נְחֹשׁ הַנְּחֹשֶׁת וְחָי" (שָׁם פְּסוּקִים ח - ט).

'סִגְלָה' שֶׁכָּזוּ

אָמְרוּ חַז"ל 'וְכִי נְחֹשׁ מִמִּית וּמַחְיָה? אֵלֵא בְּזִמְנֵי שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִים כָּלִפִּי מַעֲלָה הָיוּ מְשַׁעֲבָדִים אֵת לְבָם לְאַבְיָהֶם שֶׁבִשְׂמִים

פְּרִשְׁת חֻקַּת

וְהָיוּ מִתְרַפְּאִים, וְאִם לָאוּ הָיוּ בְּמַקְיָם' (ראש השנה דף כט עמוד א).

והשאֵלָה הַמִּתְבַּקֶּשֶׁת: אִם הַתְּכִלִּית שֶׁל נְחֹשׁ הַנְּחֹשֶׁת כְּדִי לְשַׁעֲבֵד אֶת לִבָּם לְאַבְיָהֶם שֶׁבְּשָׁמַיִם, לָמָּה הָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִיַּן 'סִגְלָה' שֶׁכְּזוֹ בְּצוּרָה שֶׁל פֶּסֶל בְּדַמּוֹת נְחֹשׁ מְנַחֶשֶׁת, שִׁיִּסְתַּכְּלוּ עַל נְחֹשׁ הַנְּחֹשֶׁת הַגְּבוּהָ, וּמִתּוֹךְ כֵּךְ יִסְתַּכְּלוּ עַל הַשָּׁמַיִם וְיִזְכְּרוּ בְּהִשָּׁם וְיִשַׁעֲבְדוּ אֶת לִבָּם אֵלָיו? לָמָּה לֹא הִצְטוּוּ בְּאִפְנֵי פְּשׁוּט לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַשָּׁם וּלְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה וּמִמִּילָא הָיוּ מִתְרַפְּאִים?

סוּפוֹ שֶׁל נְחֹשׁ הַנְּחֹשֶׁת הַזֶּה לֹא הָיָה טוֹב וְנִהְפֵךְ לְתַקְלָה לְעַם שֶׁטָּעוּ אַחֲרָיו וְחָשְׁבוּ שִׁישׁ בּוֹ כַּח לְרַפָּא, וְלָכֵן לְאַחַר כִּשְׁשׁ מְאוֹת שָׁנָה חִזְקִיָּה מְלִךְ יְהוּדָה מְכַתֵּת אֶת נְחֹשׁ הַנְּחֹשֶׁת וּמְאַבֵּד אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם, וְהוֹדוּ לוֹ חֻכְמַיִם עַל זֶה (פְּסָחִים דף נו עמוד א וּבְרַשׁ"י דְבוּר הַמִּתְחִיל פֶּתַח נְחֹשׁ). וְאִם כֵּן לָמָּה הָיָה צָרִיךְ מִתְחִלָּה אֶת אוֹתוֹ נְחֹשׁ הַנְּחֹשֶׁת?

רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה

אֶחָד הַבְּאוּרִים בְּמִפְרָשִׁים שֶׁמְצָאנוּ עַל הַשְּׂאֵלָה הַזֹּאת הוּא בְּדַבְרֵי הַרְמְב"ן (בַּמִּדְבָּר פָּרָק כ"א פְּסוּק ט) שֶׁמְבָאֵר דְּבַר נִפְלָא: 'שִׁידוּעַ מְדַרְכֵי הַרְפוּאוֹת, שֶׁכָּל נְשׁוּכֵי בְּעַלֵי הָאָרֶס יִסְתַּכְּנוּ בְּרֵאוֹתֵם אוֹתֵם אוּ בְּרֵאוֹת דְּמוֹתֵם, וְלָכֵן צִוָּה הַשָּׁם שִׁיתְרַפְּאוּ בְּמִזִּיק הַמְּמִית בְּטַבַּע וְעָשׂוּ דְּמוֹתוֹ וְשָׁמוֹ, וְכִשְׁיִהְיֶה הָאָדָם מְבִיט בְּכוּנָה אֶל נְחֹשׁ הַנְּחֹשֶׁת שֶׁהוּא כְּעֵין הַמִּזִּיק לְגַמְרֵי, הָיָה חַי, לְהוֹדִיעֵם כִּי הַשָּׁם מְמִית וּמְחַיֶּה - כְּלוּמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְלַמֵּד אֶת עַם יִשְׂרָאֵל שֶׁעוֹר בְּאַמוּנָה בְּצוּרָה מִיְחֻדָּת: אֲתֵם חוֹשְׁבִים שֶׁמִּתְרַפְּאִים עַל יְדֵי כְּדוּרִים וְתֵרוּפוֹת אוּ חֲסוּנִים וְנִתְוַחֲסִים, לֹא וְלֹא! תִּרְאוּ שֶׁהַדְּבָר שִׁיִּהְיֶה הָאֲמֻצְעֵי לְרַפָּא אֶתְכֶם הוּא דְּוָקָא אוֹתוֹ סוּג נְחֹשׁ שֶׁהָיָה

הַנְּסִים שֶׁבַטְבַּע וְהַטְּבַע שֶׁבַנְּסִים

דמוות אימתנית ומפחידה, ומראהו אמור להזיק להם, וכאן יתהפך הטבע ויגרום לכם הרפואה מזה בלח האמונה.

שְׁעוּרִים פְּרָטִיִּים

השְׁעוּר הַזֶּה לֹא הָיָה הַשְׁעוּר הָרֵאשׁוֹן לְלַמֵּד אֶת עַם יִשְׂרָאֵל אֶת הַרְעִיּוֹן הַזֶּה, כְּבָר קָדַם לוֹ שְׁעוּר פְּרָטִי אַחַר שֶׁמֶסְפֵּר בַּתּוֹרָה בְּפִרְשַׁת בְּשַׁלַּח: "וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַּר וְלֹא מֵצְאוּ מַיִם. וַיֵּבְאוּ מֵרְתֵּהּ וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתֵּת מִיַּם מִמֶּרֶה כִּי מְרִים הֵם עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ מֶרֶה. וַיֵּלְנוּ הָעָם עַל מֹשֶׁה לֵאמֹר מַה נִּשְׁתָּה. וַיִּצְעַק אֶל ה' וַיֹּרְהוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם שֵׁם שֵׁם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְהוּ" (שְׁמוֹת טו, כב - כה), וְאָמְרוּ בְּמִדְרָשׁ (רַבֵּה פִּרְשַׁת בְּשַׁלַּח פְּרָשָׁה כג סִימָן ג), 'עֵץ מֶר הָיָה וְהִמְתִּיק הַמַּיִם הַמְרִים' - בְּשְׁעוּר הַזֶּה לְלַמֵּד אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁכָדִי לְהִמְתִּיק אֶת הַמַּיִם לֹא צָרִיךְ מְתוּק אוֹ כּוֹסוֹת שֶׁל סֶכֶר, אֲלֵא עֵץ מֶר שְׁנֹזֶרֶק לְמַיִם בְּצוּוֵי הַשָּׁם.

וְלָכֵן הַפְּסוּקִים הַבָּאִים בְּפִרְשַׁת בְּשַׁלַּח הֵם: "וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמָע לְקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ וְהִיָּשֵׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהִאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמְּחַלָּה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רַפְּאֵךְ" (שְׁמוֹת טו, כו), לְלַמֵּד שֶׁהַרְעִיּוֹן שֶׁל מְתִיקוֹת הַמַּיִם שֶׁיָּדָה לֹא רַק לְמַיִם, אֲלֵא לְכָל עֲנִינֵי וְצָרֵי הָאָדָם, וְאִפְלוּ בְּעֲנִינֵי הַרְפּוּאוֹת שֶׁנִּתְּנָה הַרְשׁוֹת לְרוֹפֵא לְרַפְּאֵת (בְּרֻכּוֹת דף ס עמוד א), לֹא יִצְטָרֵךְ הָאָדָם שׁוּם דְּבַר מְעַנֵּינִים אֵלּוּ, 'מַה חֵלֶק לְרוֹפְאִים בְּבֵית עוֹשֵׂי רְצוֹן הַשָּׁם' (רַמְבַּ"ן וַיִּקְרָא פָּרָק כו פְּסוּק יא).

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁתַּבַּח שְׁמוֹ לְעַד - מִמְּתִיק מֶר בְּמֶר, הַהִפְּךָ מִהַהֲגִיּוֹן הַטְּבַעִי וְהַמְּחַשְׁבָּה הָאֲנוּשִׁית, וְדוֹקָא מִהֵמֶר שֶׁנִּכְנָס לְמֶר, פְּתֹאוֹם מִתְּגַלְּה בְּרִיאָה חֲדָשָׁה שֶׁל "וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם".

פְּרִשְׁת חֻקַּת

הַצְלָקַת 'הַשְּׂדֵכָנִית'

הַגִּיעַ בְּחֹר אֶחָד לְהַגְאוֹן רַבִּי חַיִּים קִנְיָבְסְקִי זצ"ל, וְהוּא סִפֵּר לְרַב שְׁלֹפְנֵי כַּמָּה שָׁנִים הוּא הִלֵּךְ בְּעִיר הָעֵתִיקָה וְרָאָה עַרְבֵי שְׂרָץ אַחֲרֵי בַחֹרָה צְעִירָה עִם סַפִּין, הוּא נָסָה לְהַצִּיל אֶת אוֹתָהּ בַּחֹרָה וְעָכַב אֶת הָעַרְבֵי שְׂכָעֵס וְדָקָר אוֹתוֹ בַּפְּנִים, וּמֵאֲזֵי לֹא צִלְקַת גְּדוּלָּה וּמְכַעֲרַת שְׂמִפְרִיעָה לֹא בְּשִׂדּוּכִים...

הַרַב קִנְיָבְסְקִי אָמַר לוֹ: "בַּפְּעַם הַבָּאָה שְׂתִלָּךְ לַפְּגִישָׁה, מִיָּד תִּסְפֹּר אֶת הַסְּפוּר אִיךָ 'זְכִיתָ' לַצְלָקַת הַזֶּה".

זֶה לֹא הָיָה נִרְאָה כָּל כֵּן הַגִּיוֹנִי לַפְּתַח אֶת הַשִּׁיחָה בַּמּוּס' הַזֶּה, אֲבָל הוּא שָׁמַע לְדַעַת תּוֹרָה...

תּוֹךְ זְמַן קִצָּר הוּא קִבַּל הַצָּעָה לְשִׂדּוּךְ וְנִקְבְּעָה הַפְּגִישָׁה, בַּחֲשָׁשׁוֹת מְעַרְבִים הוּא הַגִּיעַ לַפְּגִישָׁה, וּמִיָּד פָּתַח וְאָמַר לַבַּחֹרָה: "עַל פִּי הוֹרָאת רַבִּי חַיִּים קִנְיָבְסְקִי אֲנִי אֲסַפֵּר לָךְ מֵהֵיכָן זְכִיתִי לַצְלָקַת הַגְּדוּלָּה הַזֶּה", וְהוּא סִפֵּר אֶת כָּל הַסְּפוּר בַּפְּרָטְרוּט, וְכָכָל שֶׁהוּא מְסַפֵּר אֶת הַסְּפוּר, הוּא רוֹאֵה הַתְּרַגְּשׁוֹת גְּדוּלָּה אֲצֵל הַבַּחֹרָה, בְּסִיּוּם הַסְּפוּר, הָיוּ עֵינֶיהָ שָׁל הַבַּחֹרָה זוֹלְגוֹת דְּמַעוֹת וְהִיא אֲמָרָה לוֹ בְּלַחֲשָׁה: "אֲנִי הַבַּחֹרָה שֶׁהַצְלַתָּ, הָעַרְבֵי רֹדֵף אַחֲרַי... כַּמָּה שָׁנִים שָׁאֲנִי מַחֲפִשֶׁת אֶת הַבַּחֹר שֶׁהַצִּיל אוֹתִי... תּוֹדָה רַבָּה לָךְ..."

זְמַן קִצָּר אַחַר כֵּן בְּחֹדֶשׁ אֶדְרֵשׁ תַּשַּׁע"א הֵם הַתַּחֲתוֹנו, וּבְנוּ בֵּית יְהוּדִי לְתַפְאֵרַת (סִפֵּר עִמָּק הַפְּרִשָּׁה - דְּבָרִים, פְּרִשְׁת שׁוֹפְטִים, עֲמוּד דֵּשׁ).

הַרְבֵּה פְּעֻמִּים הָאָדָם לֹא יוֹדֵעַ מָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְכַּנֵּן לוֹ וְכִיצַד תִּבְא אֵלָיו הַיְשׁוּעָה. הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא הוּא 'עֲלַת הָעֲלוֹת

הַנְּסִים שֶׁבַטְבַּע וְהַטְּבַע שֶׁבַנְּסִים

וְסִבַּת הַסְּבוּת' (עֵינִי בְּזֵהַר הַקְּדוּשׁ פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית דָּף כב עמוד ב וּבְסִפּוֹר עֲקֻדַת יִצְחָק עֲרֵאמָה וַיִּקְרָא שְׁעָר סז פְּרִשְׁת אַמֶּר), וְהוּא 'מִמְּלֵא כָּל עֲלָמִין וּמִסוּבָּב כָּל עֲלָמִין' (עֵינִי בְּזֵהַר הַקְּדוּשׁ פְּרִשְׁת פְּנִיחַס דָּף רכה עמוד א), כִּמְהָ שָׁנִים לִפְנֵי שְׁהִבְחוֹר יִצְא לְשִׁדּוּכִים הוּא כְּבָר מְכִין לוֹ אֶת הַשְּׁדוּדָה בְּצוּרָה מִפְּלָאָה, וְאוֹתָהּ צִלְקַת שְׁהִיָּתָה סִבָּה לְעִכּוּב הַשְּׁדוּכִין, הִיא נִהְפְּכָה לְהִיּוֹת הַסִּבָּה הָעֲקֻרִית לְחֻתְנָהּ.

הָאֲלָקוֹת שֶׁבַטְבַּע

רְעִיּוֹן נוֹסֵף בְּפָרְשָׁתְנוּ כּוֹתֵב הָאֲדַמוּ"ר רַבִּי יְהוּדָה אַרְיָה לִיב אֶלְתֵּר מְגוּר זַצ"ל בְּסִפּוּרוֹ שֶׁפֶת אֶמֶת (בְּפָרְשַׁת חֻקַּת, בְּשִׁיחָה בְּשִׁנַּת תרל"ו, בְּמַהְדוּרַת אוֹר לְצִיּוֹן עמוד 204), שֶׁהַסִּבָּה שֶׁהִיָּה צָרִיף מִשָּׁה רַבְּנוּ לְעֲשׂוֹת אֶת נַחֲשׁ הַנְּחֻשָׁת וְלֹא הַסִּפִּיק מֶה שֶׁיִּכְוֶנוּ אֶת לִבָּם לְשִׁמְיִם, כְּדִי לְלַמֵּד אֶת עַם יִשְׂרָאֵל שֶׁגַּם כְּשֶׁצָּרִיף לְעֵסֶק בְּעֵינֵי הַטְּבַע בְּרוֹפְאִים וּבְרִפּוּאוֹת, צָרִיף לְזַכֵּר שֶׁלֹּא הַכַּח הַגִּשְׁמִי מְרַפָּא, וְלֹא הַנְּחֻשׁ מִמִּית אֶלָּא הַחֻטָּא מִמִּית (בְּרִכּוֹת דָּף לג עמוד ב, וּבְמִדְרַשׁ רַבָּה פְּרִשְׁת שְׁמוֹת פְּרִשָּׁה ג סִימָן יב), וְלֹא הַנְּחֻשׁ מִמִּית וּמְחִיָּה אֶלָּא הָאֲמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן בְּצוּר הָעוֹלָמִים, 'וְאַף שֶׁיֵּעֲסֶק בְּטְבַע יִשְׁעֵבֵד לְבוֹרָא'.

הַנְּקֻדָּה הַזֹּאת הִיא אַחַת הַנְּקֻדּוֹת הַחֲשׂוּבוֹת בְּאֲמוּנָה הַיְּהוּדִית. וּנְבָאָר: כִּי אֲשֶׁר הָאָדָם חַי בְּנֶס תְּמִידִי וְגִלּוּי, קָל לוֹ לְהֶאֱמִין. לְדַגְמָא אָדָם שֶׁלֹּא עוֹבֵד אֶלָּא רַק יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּהַתְּמָדָה, וְכָל חֻדֵּשׁ יֵשׁ לוֹ נְסִים גִּלּוּיִים אִיף מְגִיעָה אֵלָיו בְּרִכַּת ה' כְּדִי צָרְכוֹ וּפְרִנְסָתוֹ, וְזוֹכֶה לְ"דוֹרְשֵׁי ה' לֹא יִחְסְרוּ כָּל טוֹב" (תְּהִלִּים לד, יא) וְכִהְבִּטְחַת רַבּוֹתֵינוּ שֶׁיִּגִיעַ לְעַמְלֵי הַתּוֹרָה חֵלֶק הָרְאוּי לָהֶם (רַמְבַּ"ם הַלְכוֹת שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל פָּרָק יג הַלְכָה יג), הַרְבֵּה יוֹתֵר קָל לוֹ לְהֶאֱמִין וְלְבַטְחָ, כִּי הוּא רוֹאֶה אֶת זֶה וְחִי אֶת זֶה. לְעַמְתּוֹ אָדָם שֶׁעוֹבֵד מִצְּאֵת הַחֲמָה עַד צְאֵת הַנְּשֻׁמָּה וְרוֹדֵף אַחֲרֵי הַמְּמוֹן, הַיִּצָּר הָרַע מְכַנֵּס לוֹ

פְּרִשְׁת חֻקַּת

מחשבות כפְּרִנְיֹות, שְׁאֵם אֲנִי לֹא אֶעֱבֹד לֹא תִהְיֶה לִי פְּרִנְסָה, כִּי "כְּחִי וְעֶצֶם יָדַי עָשָׂה לִי אֶת הַחִיל הַזֶּה" (דְּבָרִים ח, יז), וְכִלְכַּל שֶׁהוּא עוֹבֵד יוֹתֵר קִשָּׁה כֶּךָ הָאֲמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן שֶׁלוֹ יוֹתֵר קִשִּׁים לְהַשְׁגָּה, כִּי הוּא חִי בְּדַרְכֵי הַטְּבַע, וְאִם הוּא עוֹבֵד שְׁעוֹת נוֹסְפוֹת הוּא מְקַבֵּל יוֹתֵר מִשְׁכָּרַת וְאִם לֹא - לֹא, וְקִשָּׁה לוֹ לְהַכְנִיס אֶת אֱלֹקִים לְתַמוּנָה אַחֲרֵי שֶׁהוּא עֹבֵד כֶּל כֶּךָ קִשָּׁה, וְהוּא הַתְּאֻמָּץ וְטָרַח וְיָגַע.

אֲמַרְתִּי פַעַם לְאִיזָה יְהוּדֵי שֶׁהִיא עוֹבֵד בְּלִי סוּף: "אַתָּה עוֹבֵד כֶּל כֶּךָ קִשָּׁה וְלֹא נוֹתֵן לְאֱלֹקִים אֲפֵלוֹ הַיְדוּמָנוֹת לַעֲשׂוֹת לָךְ גִּס וְלַעֲזוֹר לָךְ בַּפְּרִנְסָה". וְאֵת הַשְּׁעוֹר הַזֶּה - בְּעִנְיָן חוֹבֵת הָאֲמוּנָה בְּהַשְׁגַּחַת הַשֵּׁם וּבִישׁוּעָתוֹ גַּם בְּתוֹךְ הָעִנְיָנִים הַטְּבַעִיִּים - קִבְּלוּ עִם יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ מַעֲמַד.

הַנְּסִים הַגְּלוּיִים וְהַנְּסִתָּרִים

וּכְבָר מְפָרְסְמִים דְּבָרֵי רַמְבַּ"ן (שְׁמוֹת פָּרָק יג פְּסוּק טז) שֶׁכָּתַב, וּמֵן הַנְּסִים הַגְּדוּלִּים הַמְּפָרְסְמִים הָאֲדָם מוֹדָה בַּנְּסִים הַנְּסִתָּרִים שֶׁהֵם יְסוּד הַתּוֹרָה כְּלָהּ, שֶׁאֵין לְאָדָם חֵלֶק בְּתוֹרַת מִשָּׁה רַבְּנוּ עַד שֶׁנֶּאֱמַר בְּכָל דְּבָרֵינוּ וּמִקְרִינוּ שֶׁכֻּלָּם נְסִים אֵין בָּהֶם טְבַע וּמִנְהַגוֹ שֶׁל עוֹלָם, בֵּין בְּרַבִּים בֵּין בְּיַחֲדִיד, אֲלֵא אִם יַעֲשֶׂה הַמִּצְוֹת יִצְלִיחוּ וְשִׁכְרוּ, וְאִם יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם יִכְרִיתוּנוּ עֲנָשׁוֹ, הַכֹּל בַּגְּזֵרַת עֲלִיוֹן - הַלְכָתָּ וּנְפִלְתָּ בַּמְדַּרְגּוֹת וְלֹא שִׁבְרָתָ אֶת עֲמוּד הַשְּׁדָרָה אוֹ פְּתַחָתָ אֶת הָרֵאשׁ, זֶה גִּס! וְלֹא רַק זֶה, אֲלֵא עֶצֶם זֶה שֶׁהַלְכָתָּ וְיִרְדָּתָּ בַּמְדַּרְגּוֹת זֶה גִּס! הַנְּסִים הַנְּסִתָּרִים הֵם חִיי הַטְּבַע, אָדָם יוֹדֵעַ אֲנִי עוֹבֵד - אֲנִי מְרוֹיַח, אֲנִי לֹא עוֹבֵד - אֲנִי לֹא מְרוֹיַח, אֲנִי עוֹבֵד כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לִי לֶחֶם לֶאֱכַל וְאֲנִי אוֹכֵל כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לִי כֹחַ לַעֲבֹד. זוֹהִי דְרָךְ הַחִיִּים הַמְּקַבְּלֵת בְּעוֹלָם. אֲבָל זוֹ טְעוּת! הַכֹּל זוֹ הַנְּהַגָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא - יִשְׁתַּבַּח שְׁמוֹ לְעַד - וְאֵת הַהַשְׁגָּחָה הַזֹּאת

הַנְּסִים שֶׁבִּטְבַּע וְהַטְּבַע שֶׁבַּנְּסִים

וְהַהֲבֵנָה הַזֹּאת אֲנִיחֵנוּ צָרִיכִים לְזַכֵּר בְּמִיחָד בְּעֵנִינִים הַטְּבַעִיִּים.

גַּם אִם אַתָּה לֹא מְרַגֵּשׁ טוֹב וְהוֹלֵךְ לְרוֹפֵא אֶל תַּחֲשֵׁב שֶׁהוּא מְרַפֵּא אוֹ מְמִית, הֲרַפּוּאָה מִשָּׁמַיִם, וְאִם תִּהְיֶה לְרוֹפֵא זְכוֹת לְרַפֵּא וְלֶךְ זְכוֹת לְהִתְרַפֵּא - תִּתְרַפֵּא!

לֹא הִנָּחַשׁ מְמִית וּמְחִיָּה...

וְלֹא הִסְכֵּךְ מְמַתִּיק...

וְלֹא הָרוּפֵא מְרַפֵּא...

וְלֹא הַ'בוֹס' מְפָרְנֵס...

”כִּי לֹא עַל הַלְּחָם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל כֹּל מוֹצֵא פִי ה' יִחְיֶה

הָאָדָם” (דְּבָרִים ח, ג).